1.3. СУДОВА ПРАКТИКА

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДІТЕЙ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХНІХ НАЙКРАЩИХ ІНТЕРЕСІВ[1]

Верховний Суд

Реферат. Огляд, підготовлений департаментом аналітичної та правової роботи Верховного Суду (відповідальні за випуск Д. П. Мордас і Р. Ш. Бабанли), узагальнює рішення ЄСПЛ, ухвалені з 1 січня по 1 жовтня 2019 р. у справах про права дітей і забезпечення їхніх найкращих інтересів. Документ має довідковий характер, ґрунтується на матеріалах сайту ЄСПЛ і складається з чотирьох розділів. Перший присвячено позбавленню батьківських прав і визнанню батьківства. У справі «Странд Лоббен та інші проти Норвегії» (Велика палата, 10.09.2019) порушення ст. 8 Конвенції пов'язано з тим, що висновок про неспроможність матері ґрунтувався на нечисленних зустрічах із дитиною, які дозволила сама влада. У справі «М. Т. проти України» (19.03.2019) суди відмовили у визнанні батьківства через пропуск річного строку за ст. 129 СК України, не оцінивши поважності причин; у справі «Романов проти росії» негнучкий однорічний строк оспорювання батьківства порушив справедливий баланс інтересів. Розглянуто також справу «Хаддад проти Іспанії», а у справі «В. Д. та інші проти росії» ЄСПЛ звернув увагу на якість законодавства, що звужує коло осіб, які можуть вимагати спілкування з дитиною. Другий розділ (визначення місця проживання дитини) охоплює справи проти Італії, Литви й Румунії, зокрема повторне використання судами висновку психолога 2007 р. у справі «Р. В. та інші проти Італії». Третій розділ стосується доступу до спілкування з дитиною: у справі «Швець проти України» (23.07.2019) дід тривалий час не міг бачитися з онукою через затягування виконання рішення; подібні проблеми розглянуто у справах проти Хорватії та Словенії. Четвертий розділ присвячено Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей («Володимир Ушаков проти росії», «О. К. І. та інші проти Румунії», «Аджич проти Хорватії (№ 2)»). Огляд корисний суддям, адвокатам, органам опіки та судовим експертам-психологам, які готують висновки у спорах щодо дітей.

Ключові слова: Європейський суд з прав людини, найкращі інтереси дитини, стаття 8 Конвенції, позбавлення батьківських прав, визнання батьківства, місце проживання дитини, право на спілкування з дитиною, міжнародне викрадення дітей, Верховний Суд, огляд практики.

Review of Judgments of the European Court of Human Rights Concerning Children and Securing Their Best Interests

Verkhovnyi Sud.

Abstract. This review, prepared by the Department of Analytical and Legal Work of the Supreme Court of Ukraine (responsible editors D. P. Mordas and R. Sh. Babanly), summarises judgments of the European Court of Human Rights delivered between 1 January and 1 October 2019 in cases on children's rights and the best interests of the child. It is a reference tool based on the Court's website and has four parts. The first deals with deprivation of parental rights and paternity. In Strand Lobben

and Others v. Norway (Grand Chamber, 10 September 2019) the breach of Article 8 stemmed from findings on the mother's incapacity drawn from the few contacts the authorities had allowed. In M. T. v. Ukraine domestic courts dismissed a paternity claim for missing the one-year limitation period without weighing the reasons for the delay, and in Romanov v. russia a rigid time limit for contesting paternity upset the fair balance. Haddad v. Spain and V. D. and Others v. russia are also covered; the latter concerns legislation that narrowly limits who may seek contact with a child. The second part examines the child's place of residence in cases against Italy, Lithuania and Romania, including reliance on a 2007 psychologist's report. The third addresses contact rights, notably Shvets v. Ukraine, where a grandfather could not see his granddaughter because enforcement dragged on. The fourth covers the Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction (Vladimir Ushakov v. russia; O. C. I. and Others v. Romania; Adžić v. Croatia (No. 2)). The review serves judges, lawyers, guardianship bodies and forensic psychologists in child-related disputes.

Keywords: European Court of Human Rights, best interests of the child, Article 8 of the Convention, parental rights, paternity, child's place of residence, contact rights, international child abduction, Supreme Court of Ukraine, case-law review.

Першоджерело: *Огляд рішень європейського суду з прав людини, що стосуються дітей та забезпечення їхніх найкращих інтересів (за період з 01.01.2019 по 01.10.2019). Київ : Верховний Суд, 2019. 25 с.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 08.04.2020.*

References

1. Verkhovnyi Sud. Ohliad rishen yevropeiskoho sudu z prav liudyny, shcho stosuiutsia ditei ta zabezpechennia yikhnikh naikrashchykh interesiv [Review of Judgments of the European Court of Human Rights Concerning Children and Securing Their Best Interests] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. Vol. 5, No. 2 (26). URL: https://expertize-journal.org.ua/sudebnaya-praktika-po-detsko-roditelskim-otnosheniyam/1091-oglyad-rishen-evropejskogo-sudu-z-prav-lyudini-shcho-stosuyutsya-ditej-ta-zabezpechennya-jikhnikh-najkrashchikh-interesiv (onovlena versiia vid 08.04.2020). [in Ukrainian].

2. Ohliad rishen yevropeiskoho sudu z prav liudyny, shcho stosuiutsia ditei ta zabezpechennia yikhnikh naikrashchykh interesiv (za period z 01.01.2019 po 01.10.2019) [Review of Judgments of the European Court of Human Rights Concerning Children and Ensuring Their Best Interests (for the Period from 01.01.2019 to 01.10.2019)]. Kyiv : Verkhovnyi Sud, 2019. 25 s. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Oglyad_Ditu.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].